

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านที่มีต่อทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัยในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทย การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ซึ่งเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 118 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยอาศัยการวิจัยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One - Group Pretest -Posttest Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แผนจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยจำนวน 10 แผน และแบบบันทึกพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่น .87 และเมื่อได้ข้อมูลพฤติกรรมทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นของกลุ่มตัวอย่างแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าสถิติ ได้แก่ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที ($t - test$) แบบ Dependent Samples สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยก่อนได้รับการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยมีคะแนนทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยพบว่าคะแนนทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นสูงกว่าก่อนทดลองทุกรายด้าน จึงสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. เด็กปฐมวัยในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทย มีการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. เด็กปฐมวัยในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทย มีการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นสูงขึ้นในทุกๆ ด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. เด็กปฐมวัยในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทย มีการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นสูงขึ้นในทุกๆ ด้าน ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านมีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลา และการเล่นที่เด็กมีการปฏิสัมพันธ์กันทำให้เด็กรู้จักการช่วยเหลือ การควบคุมอารมณ์ การเห็นใจ การให้อภัย และการแสดงออกเมื่อได้รับความช่วยเหลือ (ศิริพร เลิศพันธ์ , 2548, หน้า 110) สอดคล้องกับงานวิจัยของวีรพงศ์ บุญประจักษ์ (2545, หน้า 50 - 52) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านไทยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ของนักเรียนชั้นอนุบาล ปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนศิริรักษ์วิทยา แขวงบุคคโล เขตธนบุรีกรุงเทพมหานคร และสรุปว่าการเล่นพื้นบ้านของไทยช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมทางสังคมในด้านความร่วมมือ ความเห็นอกเห็นใจและการช่วยเหลือแบ่งปันสูงขึ้นในทุกๆ ด้าน

นอกจากนี้ยังพบว่า กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายอารมณ์ - สังคม และสติปัญญา อีกทั้งยังส่งเสริมให้เด็กมีความชอบการเล่นพื้นบ้านของไทยและอนุรักษ์การเล่นที่มีในท้องถิ่นและสืบสานวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งจะส่งเสริมให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นบุคคลที่ดี เก่ง มีสุข และมีคุณธรรมเป็นอนาคตที่ดีของชาติ โดยพบว่าในภาพรวมทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองในทุกด้าน ซึ่งคะแนนทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นก่อนการทดลองอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการทดลองมีคะแนนทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านหลังการทดลองพบว่าเด็กปฐมวัยมีทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นสูงขึ้นทุกด้าน โดยด้านที่มีพัฒนาการสูงที่สุด คือ ด้านการแสดงการขอบคุณ รองลงมา คือ ด้านการแสดงการควบคุมอารมณ์ตนเอง ด้านการแสดงการให้อภัย ด้านการแสดงการขอโทษ และด้านการแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับบทวิเคราะห์ของผะอบ โปะชะกฤษณะ (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2554 : <http://guru.sanook.com/encyclopedia>) ผู้ก่อตั้งโครงการ เผยแพร่เอกลักษณ์ไทย สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่ทำการวิจัย และรวบรวมการเล่นของเด็กภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่กรุณาให้ทัศนะถึงเรื่องนี้ว่า “ประโยชน์ของ การเล่นไม่ใช่แค่ให้เติบโตแข็งแรง ยังให้ความรับผิดชอบ การรักษาระเบียบวินัย ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่เรากำลังไขว่คว้าหากันอยู่ การ

เล่นจะทำให้เกิดความเคารพกติกา รู้แพ้ รู้ชนะ ฝึกจิตใจให้เป็นคนดี และได้หัดภาษาไทยด้วย การเล่นของเด็กไทยโบราณก็นำมาใช้ได้ดีกับเด็กยุคนี้ เพราะมันเล่นที่ไหนก็ได้ ไม่ต้องใช้ที่กว้างก็ได้ วัสดุการเล่นก็ใช้ตามท้องถิ่นได้สบาย” และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริพร เลิศพันธุ์ (2548, หน้า 21-22) ที่กล่าวถึงรูปแบบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกในการปฏิบัติตนในสังคม ได้แก่ การสวัสดิ์ผู้ใหญ่ที่คั่นหน้า พูกร้องขอหรือขอบคุณโดยไม่ต้องเตือนให้ทำ เริ่มต้นพูดกับผู้ใหญ่ก่อนและให้ความร่วมมือเมื่อผู้ใหญ่ร้องขอ เริ่มพูดคุยกับเพื่อนวัยเดียวกันก่อน ขอความร่วมมือจากผู้ใหญ่เมื่อมีปัญหา แสดงท่าทางสนใจฟังเมื่อร่วมอยู่ในวงสนทนากับผู้ใหญ่ และขออนุญาตใช้สิ่งของที่ผู้อื่นครอบครองอยู่ นอกจากนี้ยังพบอีกว่าคะแนนทักษะทางสังคมที่น้อยที่สุดในก่อนการทดลองคือการแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทั้งนี้เมื่อเด็กอายุ 3 ขวบ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจะผ่านการเล่น แต่ยังเน้นตนเองเป็นสำคัญ เด็กยังขาดความสามารถในการเล่นแบบร่วมมือ และการเรียนรู้ที่จะปฏิบัติต่อผู้อื่น ต่อเมื่อ อายุ 4 ขวบ เด็กเริ่มมีความสามารถในการจำแนกความรู้สึก ความแตกต่างของตนเองกับผู้อื่น มีความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกครอบครัว เล่นร่วมกับผู้อื่นได้ รู้จักให้ รู้จักรับ รู้จักการรอคอยมากขึ้น และเริ่มมีการแบ่งปัน เมื่ออายุ 5 ขวบ เด็กจะมีความเป็นมิตรกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือผู้อื่น เริ่มมีการแสดงความพอใจและไม่พอใจเพื่อนบ้าง เมื่ออายุ 6 ขวบ จะเป็นวันที่พร้อมเล่นกับเพื่อน มีสังคมภายในกลุ่ม พฤติกรรมทางสังคมของเด็กส่วนใหญ่ พัฒนามาจากการเรียนรู้ในขณะที่เล่นกับเพื่อน โดยเป็นไปตามหลักการด้านการศึกษาปฐมวัยของมูสเซน (อัจฉิมา อ่อนน้อม, 2549, หน้า 37) ซึ่งหากเด็กปฐมวัยไม่ได้รับการแนะนำหรือจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมแล้วเด็กอาจเกิดปมด้อย ซึ่งทักษะทางสังคมเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของบุคคลในการสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่น การแสดงออกทั้งทางด้านถ้อยคำและท่าทางที่เหมาะสมด้วยการรู้จักบทบาทของผู้นำ และบทบาทของสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของกลุ่มหรือสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้ และการฝึกฝนจากประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญ และปฏิบัติต่อกันอย่างถูกต้อง ซึ่งความสามารถเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคม และเป็นประโยชน์ต่อตนเองและบุคคลอื่นๆ ในสังคมอีกด้วย (พิมลวรรณ สมมาตรย์, 2546, หน้า 12) อย่างไรก็ตามเมื่อทำการทดลองแล้วพบว่า กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นให้สูงขึ้นและอยู่ในระดับมาก

2. ผลการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านของไทย จากการเปรียบเทียบผลก่อนการทดลองและหลังการทดลองปรากฏว่าเด็กปฐมวัยในแต่ละจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยที่ได้รับการจัด

กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยมีทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นสูงกว่า ก่อนกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า หลังการทดลองพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านมีทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นสูงกว่าก่อนการทดลอง แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้นได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทย สามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ ด้านสังคมและสติปัญญาให้กับเด็ก ซึ่งจะพบว่าในขณะที่เด็กเล่นกิจกรรมอยู่นั้นเด็กจะมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา เช่น การวิ่ง การกระโดด การเดินปรบมือ เป็นต้น ขณะที่เด็กเล่นเกิดความสนุกสนาน ยิ้ม หัวเราะ และขณะลงมือทำกิจกรรมเด็กได้พูดคุยได้ช่วยเหลือเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน รู้จักอดทน รอคอย ปฏิบัติตามกฎกติกา ข้อตกลง เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน รู้จักการเป็นผู้นำ ผู้ตามอันเป็นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้การเล่นพื้นบ้านของไทย ยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา อีกทั้งช่วยให้เด็กมีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรงและเคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉิมา อ่อนน้อม (2549, หน้า 64 - 65) ที่ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาสัมพันธภาพของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทย และเปรียบเทียบการพัฒนาสัมพันธภาพของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทย และงานวิจัยของ มณี ผ่านจันหาร (2545, หน้า 64) ที่ทำวิจัย เรื่องการสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย ด้วยกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน กับนักเรียนอนุบาล โรงเรียนบ้านดงแจ้งโนนสูง และโรงเรียนบ้านนาวิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านมีลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่าเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่าการเล่นไทยแตกต่างจากการเล่นและกีฬาของชาติอื่นเพราะการเล่นของไทยช่วยส่งเสริมให้ผู้เล่นมีความอบอุ่นอารีต่อเพื่อนมนุษย์เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความกตัญญู นับถือกันเสมือนพี่น้อง และเครือข่ายจัดได้ว่าเป็นจุดแข็งของสังคมไทย และลักษณะเด่นของการเล่นที่กล่าวมาแล้วนั้นยังช่วยสร้างความสามัคคีความเป็นปึกแผ่นของสมาชิกมีความขัดแย้งน้อยมากหรือถ้ามีความขัดแย้งก็สามารถแก้ไขได้โดยสันติวิธี ไม่ต้องการแข่งขันหรือใช้กำลังเข้าตัดสิน

นอกจากนี้การเล่นพื้นบ้านของเด็กไทยยังเป็นไปตามแนวคิดของไวโกตสกี (Vygotsky) นักจิตวิทยาทางสังคมวัฒนธรรม ที่อธิบายว่าเด็กจะเรียนรู้ผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่เด็กได้เล่นและทำกิจกรรมกับผู้ใหญ่และกลุ่มเพื่อน ทำให้เกิดเป็นการสร้างความรู้โดยกระบวนการทางสังคม

ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านภาษา สติปัญญา ความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ และทักษะในการปฏิบัติ (Hearron,PF.and V.Hildebrand, 2011, p.42) สำหรับการละเล่นพื้นบ้านของไทยเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมพื้นบ้านที่สะท้อนวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อของคนในท้องถิ่นนั้นๆ มาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน อันมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการด้านร่างกาย ฝึกความสังเกต ไหวพริบ และการใช้เชาวน์ปัญญา ฝึกวินัยและการเคารพต่อกติกา ฝึกความอดทน ฝึกความสามัคคีในคณะ ฝึกความซื่อสัตย์ และฝึกความรับผิดชอบของเด็กไทย ซึ่ง อมรา กล้าเจริญ (2553 หน้า 64-65) ได้ระบุไว้ว่าการละเล่นของเด็กภาคเหนือมีอยู่มากมายที่มีเล่นเหมือนกันคล้ายคลึงกัน หรืออาจแตกต่างกันไปบ้างตามแต่ละท้องถิ่นในจังหวัดต่างๆ ของภาคเหนือ จากหนังสือการละเล่นพื้นบ้านล้านนา และหนังสือวัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาของจังหวัดต่างๆ ในภาคเหนือ ดังนั้นการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาประยุกต์เป็นการละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทยสอดคล้องกับแนวคิดของ วัฒนา ปุณณฤทธิ และอัญชลี ไสยวรรณ (2549, หน้า 128-136) นักวิชาการศึกษาปฐมวัยที่ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย ให้สามารถเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสในการจัดกระทำกับสื่อวัสดุและการได้รับประสบการณ์จากการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็ก โดย บ้านมหา ดอทคอม (2554 : <http://www.baanmaha.com/community/ภูมิปัญญาท้องถิ่น/>) กล่าวว่า เป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งที่ดีงามไว้ ได้แก่ การปฏิบัติตนเพื่อความสัมพันธ์อันดีกับคนและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นการฟื้นฟูสิ่งที่ดีงามที่หายไป เลิกไป หรือกำลังจะเลิก ให้กลับมาเป็นประโยชน์หรือพื้นการละเล่นของเด็กไทยบางการละเล่นที่เริ่มสูญหายไปตามกาลเวลา ทั้งยังเป็นการประยุกต์ คือ การปรับหรือการผสมผสานความรู้เก่ากับความรู้ใหม่เข้าด้วยกันให้เหมาะสมกับสมัยใหม่ ทำให้เกิดการละเล่นของเด็กไทยแบบใหม่ๆ ที่มีการผสมผสานการนำประเพณีต่างๆ กับการละเล่น อีกทั้งยังเป็นการสร้างใหม่ คือ การค้นคิดใหม่ที่สัมพันธ์กับความรู้ดั้งเดิม ได้แก่ การประดิษฐ์เครื่องเล่นประกอบการเล่นใหม่ๆ เพื่อให้เกิดการละเล่นที่ต้องอาศัยคุณค่าความเชื่ออาถรรพ์ระหว่างกันของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (2554 : <http://guru.sanook.com/encyclopedia>) ที่กล่าวไว้ว่าการละเล่นของไทยที่เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นการสานความสัมพันธ์ระหว่างกันของคนในครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน ในชุมชน ถือว่าเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีหลักเกณฑ์ที่บรรพบุรุษได้สั่งสอนมา ตลอดจนความสัมพันธ์กับธรรมชาติ จึงถือได้ว่าภูมิปัญญาชาวบ้านสามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยด้านภาษาและวรรณกรรม ความคิดและการแสดงออก และด้านการอยู่

ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุข เด็กเองจะได้เรียนรู้ในบริบทของสังคมวัฒนธรรมที่คุ้นเคยทำให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย

1.1.1 สถานศึกษาในระดับการศึกษาปฐมวัยควรนำการเล่นพื้นบ้านของเด็กไทย มาสอดแทรกในกิจกรรมแต่ละวัน เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัยในทุกด้านให้มากขึ้น

1.1.2 ควรมีการสนับสนุนให้ผู้ปกครองและครูหันมาส่งเสริมให้ลูกหลานหันมาสนใจและนำกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยมาเล่นจะเป็นการเผยแพร่และอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้แก่อนุชนรุ่นหลังสืบไป

1.1.3 หน่วยงานที่ดูแลด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยควรให้ความสำคัญต่อการนำการเล่นพื้นบ้าน ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสนับสนุนและสอดคล้องกับแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของการศึกษาปฐมวัยอย่างเหมาะสมในแต่ละภูมิภาค เพื่อเสริมสร้างและรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทย

1.2 ข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติการ

1.2.1 ผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตเห็นตรงกันและพบว่าจากการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยพบว่าเด็กกระตือรือร้นและรอคอยในการทำกิจกรรม และมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้นจากการสังเกต พบว่าเด็กสนทนาโต้ตอบกันเองภายในกลุ่มขณะทำกิจกรรม มีการสื่อสารดีขึ้น มีความสนุกสนานในการเล่นและมีความต้องการจะใช้เวลาในการทำกิจกรรมมากกว่าเวลาที่กำหนด จึงสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทย สามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ - จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาให้กับเด็กซึ่งจะพบว่าในขณะที่เด็กเล่นกิจกรรมอยู่นั้นเด็กจะมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา เช่น การวิ่ง การกระโดด การเดินปรบมือขณะที่เด็กเล่นเกิดความสุขสนุกสนาน ยิ้ม หัวเราะ และขณะลงมือทำกิจกรรมเด็กได้พูดคุยได้ช่วยเหลือเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน รู้จักอดทน รอคอย ปฏิบัติตามกฎกติกา ข้อตกลง เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน รู้จักการเป็นผู้นำ ผู้ตาม อันเป็นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้การเล่นพื้นบ้านของไทย ยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา อีกทั้งช่วยให้เด็กมีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรงและเคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว ซึ่งภายหลังการจัดกิจกรรมการเล่น

พื้นบ้านของไทย เด็กยังแสดงความสนใจและนำกิจกรรมมาเล่นนอกเวลา ได้แก่ วีรชาวัสสาร ฐกิน
หาง และมอญซอญผ้า

1.2.1 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทย พบว่า
การจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยในระยะเริ่มต้นเด็กยังไม่เข้าใจกติกาการเล่นทำให้ต้อง
ใช้เวลาในการอธิบายกฎกติกาซ้ำจนมีเวลาในการเล่นน้อยลงแต่เมื่อจัดกิจกรรมครั้งที่ 2 เด็กจดจำ
กับวิธีการเล่นและกติกาได้แล้ว มีความคล่องแคล่วและสามารถเล่นได้ดีขึ้น บางห้องเรียนพบว่า
เด็กปฐมวัย 2 ขวบครึ่งอยู่ในชั้นเรียนด้วย ซึ่งเด็กกลุ่มนี้ยังไม่สามารถร่วมกิจกรรมการเล่น
พื้นบ้านกับกลุ่มเด็กที่อายุ 4-5 ขวบได้ ส่วนกิจกรรมมอญซอญผ้ามักเกิดเหตุการณ์เด็กไม่ยอมแบ่ง
ให้เพื่อนได้ถือผ้า ครูต้องเรียงลำดับฝึกให้เด็กรู้จักการรอคอย เป็นผู้นำและผู้ตามได้ ด้านการเล่น
หนอนคืบเด็กยังกลัวไม่แข็งแรงอาจจับเอาไม่แน่นครูควรแนะนำวิธีและเทคนิคการเล่น
นอกจากนี้ครูอาจจะใช้กิจกรรมนี้ในช่วงกิจกรรมเล่นในวงกลมได้ ส่วนการเล่นงูกินหางเด็กบางคน
ยังไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ชกตอยเพื่อนที่ไม่ฟังคำสั่งตนเอง ไม่ยอมหลบให้เพื่อน ยอมให้
เพื่อนจับ เพราะจะได้เป็นผู้นำในการเล่นครั้งต่อไป

1.2.2 เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจกติกาการเล่น และเกิดแรงจูงใจในการร่วมกิจกรรม
ครูควรแนะนำให้เด็กดูภาพการเล่นพื้นบ้านให้เด็กเห็นก่อนจะลงไปทำกิจกรรมเล่นกลางแจ้ง
เมื่อเสร็จกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยในแต่ละวัน ควรมีการสนทนาร่วมกันเพื่อเปิดโอกาส
ให้เด็กได้แสดงความรู้สึกถึงกิจกรรมแต่ละวันว่าเป็นอย่างไร ในการจัดกิจกรรมการเล่น
พื้นบ้านของไทย ถ้าหากเด็กยังให้ความสนใจในการทำกิจกรรมอยู่ครูควรขยายเวลาให้ยาวนานขึ้น
ควรมีการสนับสนุนให้ผู้ปกครองและครูหันมาส่งเสริมให้ลูกหลานหันมาสนใจและนำกิจกรรม
การเล่นพื้นบ้านของไทยมาเล่น และควรมีการสนับสนุนให้สถานศึกษาแทรกกิจกรรมการเล่น
พื้นบ้านของไทยลงไป在游戏中กลางแจ้ง เพราะการเล่นพื้นบ้านของไทยสามารถส่งเสริม
พัฒนาการในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างครบถ้วน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเล่นของไทยต่อตัวแปรอื่น เช่น ความ
ภาคภูมิใจในตนเอง การเป็นผู้นำ ผู้ตาม ความมีน้ำใจ เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรที่ส่งผลต่อพัฒนาการทักษะทางสังคมด้านการ
สร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัย เช่น ระดับสติปัญญา สภาพแวดล้อมทางบ้านของเด็ก

หรือ สภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือ อาชีพ ระดับการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาติดตามผลของความคงทนของทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นของกลุ่มตัวอย่าง

2.4 ควรมีการศึกษาผลการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยทุกภูมิภาคของประเทศไทย